

جم فیروزیل (Gemfibrozil)

دسته دارویی: آنتی هایپرلیپیدمیک (پائین آورنده چربی خون)

برند داروسازی امین: Gemipid®

شکل دارویی: کپسول ۳۰۰ میلی گرم

نحوه عملکرد دارو

جم فیروزیل برعکس کلوفیبرات و فنوفیبرات (که مشتقات هالوژندار اسید فیبریک هستند)، یک فیبرات بدون هالوژن است. این دارو می‌تواند تری‌گلیسرید و کلسترول پلاسما بیماران مبتلا به هایپرتری‌گلیسریدمی و هیپرکلسترولمی را پائین بیاورد. اثر درمانی این داروها کاهش دادن لیپوپروتئین غنی از تری‌گلیسرید (VLDL) است. کلسترول LDL را در خون افرادی که غلظت آن بیشتر از baseline باشد، پائین آورده و غلظت کلسترول HDL را در افرادی که غلظت آن کمتر از baseline باشد، افزایش می‌دهد ولی در افراد مبتلا به dyslipidemia اثر متناقض ایجاد می‌کند یعنی افزایش کلسترول LDL را موجب می‌شود.

نحوه عملکرد جم فیروزیل از طریق تحریک گیرنده داخل هسته‌ای موسوم به PPAR-alpha (peroxisome proliferator activating receptors) است. فعال شدن PPAR-alpha توسط جم فیروزیل در نهایت باعث افزایش LPL (لیپوپروتئین لیپاز) و کاهش تولید apoC-III در کبد شده و منجر به افزایش کاتابولیسم (شکسته شدن) VLDL و در نتیجه کاهش غلظت پلاسمایی تری‌گلیسرید (VLDL) می‌شود. جم فیروزیل همچنین باعث کاهش سنتز کلسترول می‌شود. لازم به یادآوری است که apoC-III پروتئین موجود روی VLDL است که مانع شکسته شدن سریع TG می‌شود و لذا میزان زیاد آن باعث افزایش TG در خون می‌شود.

مشخصات فارماکوکینتیک دارو

جم فیروزیل از راه خوراکی بخوبی جذب می‌شود. اگر نیم ساعت قبل از غذا مصرف شود بهتر جذب می‌شود. پیوند استری دارو با سرعت هیدرولیز شده و غلظت پیک پلاسمایی در عرض ۱ تا ۲ ساعت ایجاد می‌شود. بیش از ۹۵٪ دارو به آلبومین پلاسمایی متصل می‌شود. نیمه عمر جم فیروزیل ۱ تا ۱/۵ ساعت است. از سد جفتی گذشته و وارد شیر مادر نیز می‌شود. عمدتاً بصورت گلوکورونید جم فیروزیل از ادرار و مقدار کمی نیز از طریق روده دفع می‌شود. در بیماران با نارسایی کلیوی دفع این دارو کاهش می‌یابد.

موارد مصرف دارو

- 1- هیپرلیپیدمی نوع IV و V: جم فیبروزیل در بیمارانی که غلظت تری‌گلیسرید آنها خیلی بالا (بیشتر از ۲۰۰۰ میلی‌گرم در دسی لیتر) بوده و در خطر پانکراتیت هستند و با رژیم غذایی، غلظت TG به طور قابل ملاحظه‌ای کاهش پیدا نکرده است، مصرف می‌شود.
- 2- بیمارانی که تری‌گلیسرید خون آنها کمتر از ۱۰۰۰ میلی‌گرم در دسی لیتر باشد چندان در خطر پانکراتیت نیستند. درمان با جم فیبروزیل در بیماران با تری‌گلیسرید بین ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ میلی‌گرم در دسی لیتر توصیه می‌شود. جم فیبروزیل برای درمان هایپرلیپوپروتئینمی نوع I توصیه نمی‌شود. در این نوع هیپرلیپیدمی، کیلومیکرون بالا ولی VLDL نرمال است.
- 3- جم فیبروزیل در بیماران مبتلا به هیپرلیپیدمی نوع IIb که سابقه بیماری کرونری ندارند و به کاهش وزن، رژیم غذایی، ورزش و سایر داروهای پائین آورنده چربی خون پاسخ مناسب نداده باشند به منظور کاهش خطر پیدایش بیماری کرونری قلبی تجویز می‌شود.

مقدار و روش مصرف دارو

دوز جم فیبروزیل در بزرگسالان ۱۲۰۰ میلی‌گرم در روز و در دو نوبت صبح و شب (۳۰ دقیقه قبل از صبحانه و شام) می‌باشد. این دارو باید فقط هنگامی که نیاز مبرم به مصرف آن باشد تجویز گردد. اندازه‌گیری چربی در خون پاسخ به درمان را نشان دهد.

موارد منع مصرف دارو

- 1- dysfunction شدید کلیوی و کبدی مثل سیروز صفراوی
- 2- در بیمارانی که سنگ کیسه صفرا دارند.
- 3- حساسیت به جم فیبروزیل
- 4- این دارو نباید همراه با رپاگلیناید (داروی ضد دیابت مسدودکننده کانال‌های پتاسیم) مصرف شود.
- 5- این دارو نباید همراه با سیمواستاتین مصرف شود.

عوارض جانبی دارو

جم فیبروزیل در برخی بیماران ممکن است بعضی از عوارض جانبی زیر را ایجاد نماید:

سر درد، سرگیجه، تاری دید، بی‌خوابی، مورمور شدن، صدا کردن گوش، احساس خستگی، بثورات پوستی، درماتیت، خارش و کهیر، تهوع، استفراغ، درد شکم، درد بالای شکم، اسهال، نفخ، دهان خشک، یبوست، بی‌اشتهایی، سوءهاضمه، ایجاد سنگ صفراوی (کوله لیتازیس).

بالافتن آنزیم های کبدی، کم خونی، افزایش گلبولهای سفید اتوزینوفیلی، لوکوپنی (کم شدن لوکوسیت‌ها)، هیپوکالمی، هیپرگلیسمی، درد در اندامهای انتهایی بدن، پشت و مفاصل، عضلات، ورم مفاصل و میوپاتی.

تداخل اثر

- ۱- با مصرف همزمان جم فیبروزیل و داروهای مهارکننده HMG-CoA- ردوکتاز مثل سیمواستاتین ، خطر میوپاتی و رابدومیولایزیس افزایش می‌یابد. اثر این تداخل ممکن است سه هفته پس از مصرف همزمان یا حتی پس از چندین ماه دیده شود.
- ۲- در موقع مصرف همزمان جم فیبروزیل و ضد انعقاد ها باید دوز ضد انعقاد کاهش داده شود تا زمان پروترومبین در حد مطلوب بماند و از خونریزی جلوگیری شود.
- ۳- مصرف همزمان جم فیبروزیل و رپاگلیناید باعث تشدید اثر رپاگلیناید می‌شود.
- ۴- مصرف جم فیبروزیل و رزین‌های پائین آورنده چربی خون مثل کولستییپول و کلستیرامین باید با چند ساعت فاصله صورت گیرد زیرا مصرف همزمان آنها باعث کاهش جذب جم فیبروزیل می‌شود.
- ۵- مصرف همزمان جم فیبروزیل و کولشی سین ، خطر میوپاتی و رابدومیولایزیس را افزایش می‌دهد.

مصرف در دوران حاملگی و شیر دهی

مصرف جم فیبروزیل در خانم های حامله و مادران شیرده باید با احتیاط زیاد صورت گیرد. جم فیبروزیل در FDA pregnancy category در گروه C قرار دارد.

نکات آموزشی درباره این دارو

- ۱- دارو بهتر است نیم‌ساعت قبل غذا مصرف شود، ولی در صورت وجود مشکل در دستگاه گوارشی، می‌تواند همراه غذا یا شیر مصرف گردد.
- ۲- در حین مصرف جم فیبروزیل بایستی اثر دارو با انجام تست‌های خونی، ارزیابی شود.
- ۳- این دارو باید فقط در صورت نیاز قطعی مصرف شود. در حیوانات آزمایشگاهی ایجاد تومور در کبد اتفاق افتاده است.
- ۴- در دوران شیردهی و حاملگی باید با احتیاط زیاد مصرف شود.
- ۵- در حین درمان باید تست‌های خونی مربوط به عملکرد کبد، CBC و قند خون انجام شود.
- ۶- اگر سنگ کیسه صفرا ایجاد شود باید درمان با جم فیبروزیل قطع شود.
- ۷- قبل از درمان با جم فیبروزیل باید برای کنترل چربی‌های خون، روشهای دیگر مثل رژیم غذایی مناسب، ورزش، کم کردن وزن و کنترل بیماریهایی که با ناهنجاریهای چربی خون در ارتباط هستند (مثل دیابت و کم‌کاری تیروئید) بررسی شود.

مصرف دوز بیش از حد دارو و درمان آن

علائم مسمومیت با جم‌فیبروزیل کرمپ های شکمی، تست‌های کبدی غیرطبیعی، اسهال، افزایش CPK (کراتین فسفوکیناز)، درد مفاصل و عضلات و تهوع و استفراغ می‌باشد. درمان شامل درمان علامتی - حمایتی است.

شرایط نگهداری دارو

دارو دور از نور و در دمای کمتر از ۳۰ درجه سانتی‌گراد نگهداری شود.

نوع بسته‌بندی دارو

جعبه حاوی بلیسترهای ۱۰ عددی